অধ্যায় ৫ঃ মধ্যযুগীয় অসমৰ ইতিহাসৰ সমলসমূহ

অধ্যায় গাঁথনি ঃ

৫.১ উদ্দেশ্য

৫.২ পৰিচয়

৫.৩ সাহিত্যিক সমলসমূহ

৫.৪ পূৰাতাত্বিক সমলসমূহ

৫.৫ অধ্যায়টোৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

৫.৬ প্রসংগ পুথি

৫.৭ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

৫.৮ আৰ্হি প্রশ্ন

৫.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- প্রাচীন অসমৰ অধ্যয়নৰ বিভিন্ন উৎসসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব,
- সাহিত্যিক উৎসসমূহ বিস্তৃতভাৱে বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব,
- স্থাপত্যমূলক উৎসসমূহ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব।

৫.২ পৰিচয়

ইয়াৰ আগৰ অধ্যায়টোত আমি প্রাচীন অসমৰ সমাজ, অর্থনীতি, ধর্ম আৰু প্রশাসন সম্বন্ধে আলোচনা কৰিলো। প্রাচীন অসমৰ অধ্যয়নৰ বাবে উপলব্ধ উৎসসমূহৰ তুলনাত মধ্যযুগীয় অসমৰ ইতিহাসৰ অধ্যয়নৰ উৎসসমূহ যথেষ্ট অধিক। আমি আহোমসকলৰ লগতে সমসাময়িক শাসকসকলৰ বিষয়ে লিখা বহুসংখ্যক বুৰঞ্জী লাভ কৰিছো।

এই ঐতিহাসিক লিখনিসমূহৰ বাহিৰে বহুসংখ্যক চৰিত পুথি অথবা সন্তসকলৰ জীৱনীভিত্তিক গ্রন্থ, পার্চীসকলৰ লিখনী, মুদ্রা আৰু বৃহৎ সংখ্যক মন্দিৰ আৰু আন সংৰচনাই আমাক মধ্যযুগীয় অসমৰ ইতিহাসৰ বহু ভিতৰুৱা তথ্যৰ যোগান ধৰে।

৫.৩ সাহিত্যিক সমল সমূহ

মধ্যযুগৰ থলুৱা সাহিত্যৰ ভিতৰত বুৰঞ্জীসমূহ আছিল উল্লেখযোগ্য। আহোমসকলে নির্দিষ্ট সময়ৰ সকলো ঘটনা নথিভুক্ত কৰি গৈছিল যাক বুৰঞ্জী বুলি কোৱা হয়। প্রকৃততে এয়া আছিল সেই যুগৰ ৰাজনৈতিক ঘটনাৱলীৰ ধাৰাবিৱৰণী। প্রথম অৱস্থাৰ বুৰঞ্জীসমূহ টাই-আহোম ভাষাত

লিখা গৈছিল। অৱশ্যে চুহুংমুহুঙৰ(১৪৯৭-১৫৩৯) সময়ৰ পৰা বুৰঞ্জীসমূহ অসমীয়া ভাষাতো লিখা হৈছিল।

খুনলুং আৰু খুনলাইৰ আহোম বুৰঞ্জীয়ে খুনলুং আৰু খুনলাইৰ দিনৰ পৰা ৰুদ্র সিংহৰ দিনলৈকে শাসনকালক সামৰি লোৱা লৈছে। ইয়াৰ লগতে উপলব্ধ আহোম বুৰঞ্জীত একেবাৰে পূৰ্বৰ সময়ৰ পৰা পুৰন্দৰ সিংহ (১৮৩২-১৮৩৮) ৰ দিনলৈকে সামগ্রিক আৰু বিস্তৃত সময়ক টাই আহোম ভাষাত বর্ণনা কৰা হৈছে। পুৰণি অসম বুৰঞ্জীত চুকাফাৰ পৰা গদাধৰ সিংহলৈকে সময়ছোৱাক তুলি ধৰা হৈছে। ইয়াত আহোম আৰু মুছলমানৰ মাজত হোৱা যুদ্ধ কেইখনৰ বিৱৰণ অসমীয়াত লিপিবদ্ধ হৈছে। *সাতসৰী অসম বুৰঞ্জী* হৈছে সাতখন পুৰণি অসম বুৰঞ্জীৰ সংগ্রহ। *দেওধাই অসম বুৰঞ্জীত* আহোমসকলৰ সৈতে চুবুৰীয়া জনজাতি যেনে কোঁচ, জয়ন্তীয়া, কছাৰী, মিকিৰ, চুতিয়া, নৰ আৰু মানতৰাসকলৰ সৈতে সম্পর্ক, আহোম-মোগলৰ সম্পর্ক, সামাজিক ৰীতি, আহোমসকলৰ প্রশাসন আদিৰ বর্ণনা কৰা হৈছে। *অসম বুৰঞ্জী* পুথি হৈছে প্রথমৰ পৰা ব্রিটিছসকলে অসম দখল কৰা সময় লৈ থকা ইতিহাস। অসমৰ পদ্য বুৰঞ্জীত দুটা ছন্দবদ্ধ ধাৰাবিৱৰণী সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে, *কালিভাৰত বুৰঞ্জী* আৰু *বেলিমাৰ বুৰঞ্জী*। ইয়াত ১৬৭৯ চনৰ পৰা ১৮৫৮ চনলৈকে সময়ছোৱাক তুলি ধৰা হৈছে। এই বুৰঞ্জীত অসমত ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ শাসনৰ আৰম্ভণি আৰু আহোম ৰাজত্বৰ সামৰণিৰ সন্ধিক্ষণত আভ্যন্তৰীণ বিবাদ আৰু বিদেশীসকলৰ অভিযানৰ ইতিহাস তুলি ধৰা হৈছে। তুংখুঙীয়া বুৰঞ্জীত স্বর্গদেউ গদাধৰ সিংহৰ পৰা কমলেশ্বৰ সিংহৰ দিনলৈকে (১৬৮১-১৮১০ খ্রীষ্টাব্দ) আহোমৰ তুংখুঙীয়া বংশৰ শাসনক সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে।

অসমৰ জনজাতিসকলক লৈও কেতবোৰ বুৰঞ্জী আছে। *চুতিয়া বুৰঞ্জীত* ১১৮৯ চনৰ পৰা ১৬ শতিকাত সাম্রাজ্যৰ পতনলৈকে চুতিয়াসকলৰ ইতিহাস তুলি ধৰা হৈছে। শকাব্দ অনুসৰি তাৰিখ উল্লেখ কৰি একাদিক্রমে ৰজাসকলৰ নাম ইয়াত সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। *কছাৰী বুৰঞ্জীত* ১৪ শতিকাৰ অন্তিম সময়ৰ পৰা ১৮ শতিকাৰ আৰম্ভণিলৈকে আহোম-কছাৰীৰ সম্পর্কক বর্ণনা কৰা হৈছে। এই বুৰঞ্জীত কছাৰীসকলৰ পূৰ্বৰ বসতিৰ বিষয়ে কেতবোৰ তথ্য তুলি ধৰা হৈছে। *জয়ন্তীয়া বুৰঞ্জী* আৰু *ত্রিপুৰা বুৰঞ্জীত* জয়ন্তীয়া আৰু ত্রিপুৰা ৰাজ্যৰ সৈতে আহোমসকলৰ কূটনৈতিক সম্পর্কক বর্ণনা কৰা হৈছে।

পাদশ্বাহ বুৰঞ্জীত ভাৰতত মুছলমানসকলৰ আধিপত্য প্রতিষ্ঠাৰ পৰা ১৭ শতিকাৰ দ্বিতীয়ার্ধ পর্যন্ত দিল্লীৰ বাদছাহসকলৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে। আহোম স্বর্গদেউ প্রতাপ সিংহ, জয়ধ্বজ সিংহ, চক্রধ্বজ সিংহ আৰু গদাধৰ সিংহৰ ৰাজত্বকালত মুছলমানসকলৰ সৈতে সংঘটিত যুদ্ধৰ বিষয়ে বিস্তৃতভাৱে বর্ণনা আছে *কামৰূপৰ বুৰঞ্জীত*। *অসম বুৰঞ্জীত* আহোম ৰাজত্বৰ আৰম্ভণিৰ পৰা ১৬৮১ খ্রীষ্টাব্দত স্বর্গদেউ গদাধৰ সিংহ ৰাজপাটত উঠালৈকে ঘটনাপ্রৱাহক স্থান দিয়া হৈছে।

বংশাৱলীসমূহ আছিল বিভিন্ন ৰাজ্যৰ ৰাজকীয় পৰিয়াল আৰু উচ্চ বংশৰ অসমীয়া লোকসকলে পুৰুষানুক্রমে লিপিৱদ্ধ কৰা তথ্য। *দৰং ৰাজ বংশাৱলী* হৈছে কোচ ৰাজ্যৰ উত্থানৰ

পৰা পৰীক্ষিতৰ মৃত্যু পর্যন্ত কোচ ৰজাসকলৰ বিষয়ে আটাইতকৈ বিস্তৃত ইতিহাস। ভূঞাসকলে নিজৰ বংশানুক্রম আৰু ইতিহাস লিপিবদ্ধ কৰিছিল ভূঞাৰ পুথি নামৰ এক শ্রেণীৰ বংশাৱলীত। ইয়াৰ লগতে সত্রীয়া বংশাৱলীসমূহত সত্রসমূহৰ প্রতিষ্ঠা, সত্রাধিকাৰসকলৰ জীৱন-কর্মাৱলী আৰু শাসনাধিষ্ঠিত শক্তিৰ সৈতে থকা তেওঁলোকৰ সম্পর্কৰ বিষয়ে তথ্য পোৱা যায়। ইয়াৰ ভিতৰত আটাইতকৈ উল্লেখযোগ্য হৈছে *মায়ামৰা সত্রৰ বংশাৱলী* আৰু *দিহিং সত্রৰ বংশাৱলী*।

বুৰঞ্জীসমূহৰ বাহিৰে বৈষ্ণৱ সাহিত্যসমূহৰ পৰাও মধ্যযুগীয় অসমৰ আর্থ-সামাজিক ইতিহাসৰ তথ্য লাভ কৰিব পাৰি। বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ মূল বিষয়বস্তু আছিল ধর্ম আৰু ইয়াত প্রধানকৈ গুৰুত্ব প্রদান কৰা হৈছিল বৈষ্ণৱ ধর্মগুৰুসকলৰ জীৱন আৰু কর্মৰ ওপৰত। এই গ্রন্থসমূহক চৰিত পুথি বুলিও জনা যায়। উদাহৰণস্বৰূপে কথা গুৰুচৰিত।

এইক্ষেত্রত সমসাময়িক বিদেশী পৰিব্রাজকসকলৰ লিখনিযে মধ্যযুগীয় অসমৰ থলুৱা উৎসসমূহৰ সৈতে অধিক সমল যোগাইছিল। মিনহাজ উল- চিৰাজৰ তবকাত ই নাছিৰিত অসমত মুছলমানসকলৰ প্রথম তিনিটা আক্রমণৰ তথ্য সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। জিয়াউদ্দিন বাৰানীৰ তাৰিখ-ই-ফিৰোজশ্বাহীজ কমতাপুৰৰ বিষয়ে বহু গুৰুত্বপূর্ণ তথ্য আছে। শ্বেইখ আবুল ফজলৰ আকবৰনামা আৰু আইন এই আকবৰীত উত্তৰ-পূর্বাঞ্চলৰ প্রতি মোগলসকলে গ্রহণ কৰা দমনমূলক আৰু পৰৱর্তী সময়ৰ কোচ-মোগলৰ সম্পর্কৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা হৈছে। বাৰাউনিৰ আব্দুল কাদিৰৰ *মুনতাখাব-উত-তাৰিখ*ত মোগল আৰু অসমৰ সম্বন্ধ বিষয়ক বহলাই বর্ণনা কৰা হৈছে।

সম্রাট জাহাংগীৰৰ আত্মজীৱনী *তুজুক-ই-জাহাংগিৰিত* ১৬ শতিকাৰ অন্তিমভাগত আহোম-মোগলৰ সংঘাত আৰু মোগলসকলৰ কোচ হাজো দখলৰ বিষয়ে বর্ণনা আছে। আব্দুল হামিদ লাহোৰীৰ *পাদছাহনামা*ত কোচ বিহাৰৰ লক্ষ্মী নাৰায়ণ আৰু কোচ হাজোৰ পৰীক্ষিত নাৰায়ণৰ পাৰিবাৰিক বিবাদৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে।

মির্জা মহম্মদ কাজিমৰ *আলমগিৰনামা*'ত কোচ বিহাৰ আৰু অসমত মীৰ জুমলাৰ সাম্রাজ্যবাদী আগ্রাসনৰ তথ্য পোৱা যায়। চিহাবুদ্দিন তালিছৰ *ফতিয়াহ-ই-ইব্রিয়াহ* হৈছে কোচ বিহাৰ আৰু অসমত মীৰ জুমলাৰ বিজয়ৰ পৰা ১৬৬৩ চনৰ মার্চত তেওঁৰ মৃত্যু আৰু বিজয়ী সেনাৰ উভটনিৰ সময় পর্যন্তৰ ইতিহাস। ইয়াৰ লগতে ৰজা ৰাম সিঙলৈ সম্রাট ঔৰংগজেৱৰ *'ফৰমান'* সমূহ হৈছে ১৬৬৭-১৬৭১ ৰ অসম-মোগল সংঘাতৰ গুৰুত্বপূর্ণ সমল।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

তলৰ প্রশ্নৰ উত্তৰ দিয়ক

প্রশ্ন নং ১ ঃ আটাইতকৈ পুৰণি বুৰঞ্জীখন কি ভাষাত লিখা হৈছিল?

.....

প্রশ্ন নং ২ ঃ বংশাৱলী বুলিলে কি বুজে?

.....

প্ৰশ্ন নং ৩ ঃ *পাদছাহনামাৰ* গ্ৰন্থকাৰৰ নাম উল্লেখ কৰক।

.....

প্ৰশ্ন নং ৪ ঃ মীৰ জুমলাৰ বিজয়ৰ বিষয়ে কোন গ্ৰন্থত উল্লেখ আছে?

.....

প্ৰশ্ন নং ৫ ঃ চৰিত পুথি বুলিলে কি বুজে?

.....

৫.৪ পূৰাতাত্ত্বিক সমল সমূহ

পূৰাতাত্ত্বিক সমলৰ ভিতৰত লিপিসমূহ হৈছে সমসাময়িক মূল্যৱান আৰু বিশ্বাসযোগ্য সমল। বংশৰ ভিত্তিত খোদিত লিখনিসমূহক কোচ, আহোম, বংগৰ চুলতান আৰু মোগলৰ ৰূপত ভাগ কৰিব পাৰি। কোচ আৰু আহোমসকলৰ লিপিৰ অধিকাংশৰে ভাষা আছিল অসমীয়া আৰু সংস্কৃত। আনহাতে বংগৰ চুলতান আৰু মোগলসকলৰ খোদিত লিপিৰ ভাষা আছিল পাৰ্চী ভাষা।

১৬ শতিকাৰ দ্বিতীয়াৰ্ধত কোচসকলৰ কেৱল দুখন শিলালিপি পোৱা যায়। প্ৰথমখন আছিল কামাখ্যা মন্দিৰত শুক্লধ্বজে খোদিত কৰা লিপি। দ্বিতীয়খন শিলালিপিত কোচ-হাজোৰ ৰজা ৰঘু দেৱৰ দ্বাৰা হাজোৰ মণি পাহাৰত হয়গ্ৰীৱ মাধৱ মন্দিৰৰ পুনৰ নিৰ্মাণৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে। *দৰং ৰাজবংশাৱলী*ত নৰনাৰায়নে তেওঁ কামাখ্যা মন্দিৰ পুনৰ নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ পাইকে আগবঢ়োৱা সেৱাৰ বাবে তামৰ ফলিত লিখিতভাৱে সন্মান প্ৰদান কৰাৰ উল্লেখ আছে।

আহোম যুগৰ আৰম্ভণিৰ সময়ৰ লিপিৰ নিৰ্দশন হৈছে ১৩৬২ খ্ৰীষ্টাব্দৰ *গছতলৰ শিলালিপি*। সংস্কৃত ভাষাত লিখা এই লিপিত ১৩৬২ খ্ৰীষ্টাব্দ অৰ্থাৎ ১২৮৪ শকত অসমত চুলতান ছিকন্দৰ শ্বাহৰ অভিযানৰ বিষয়ে বৰ্ণনা আছে। ১৬১৬ চনৰ চামধৰাৰ গড়ৰ শিলালিপিত আহোম স্বৰ্গদেউ প্ৰতাপ সিংহৰ বিজয়ৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে। কানাই বৰশী বোৱা শিলালিপিত লাচিতৰ হাতত ছৈয়দ ছানা আৰু ছৈয়দ ফিৰোজৰ পৰাজয় আৰু মৃত্যুৰ পিছত ডিচেম্বৰ মাহত আহোমসকলে নিৰ্মাণ কৰা দূৰ্গৰ লগতে বিভিন্ন আহোম বিষয়াসকলৰ নাম উল্লেখ আছে। ১৬৬৭ চনৰ ফটাশিল শিলালিপিত সংস্কৃত ভাষাত লাচিত বৰফুকনৰ হাতত মোগলসকলৰ পৰাজয়ৰ বিষয়ে চমুকৈ বৰ্ণনা আছে।

ধৰ্মীয় ভৱনসমূহৰ গাত খোদিত লিপিসমূহেও অসমৰ মধ্যযুগৰ ইতিহাসৰ বিষয়ে শুদ্ধ তথ্য যোগান ধৰে। উদাহৰণস্বৰূপে শ্বাহ নফাহৰ দৰগাহৰ পূৱ দিশৰ দেৱালত পাৰ্চী ভাষাত খোদিত *মুংগেৰ শ্বাহ নফাহ লিপি*ত আলাউদ্দিন হুছেইন শ্বাহ (১৪৯৮)ৰ অসম অভিযানৰ বিষয়ে জানিব পৰা যায়।

হাজোৰ মছজিদত গুৱাহাটীৰ মোগল ফৌজদাৰ মীৰ লুটফুল্লাহ চিৰজীয়ে খোদিত কৰা লিপিৰ পৰা জানিব পৰা যায় যে কামৰূপত ইছলাম ধর্ম প্রচাৰৰ বাবেই এই মছজিদ নির্মাণ কৰা হৈছিল।

মুদ্রাসমূহ হৈছে গুৰুত্বপূর্ণ ঐতিহাসিক সমল। মুদ্রাই নির্দিষ্ট সময়ৰ অর্থনৈতিক আৰু সামাজিক অৱস্থাৰ বিষয়ে সম্যক জ্ঞান তুলি ধৰে। টাঙ্কা অর্থাৎ এটা স্বাভাৱিক আহোম মুদ্রাৰ ওজন আছিল এক তোলা বা ১৭৬ গ্রাম। আটাইতকৈ পুৰণি মুদ্রা থকাৰ নিদর্শন পোৱা যায় জয়ধ্বজ সিংহৰ(১৬৪৮-৬৩ খ্রীষ্টাব্দ) দিনত। আহোম মুদ্রাত আহোম, দেৱনাগৰী আৰু অসমীয়া, এই তিনিওটা ভাষা ব্যৱহাৰ হৈছিল। কোচ ৰজা নৰনাৰায়নে নিয়মীয়াকৈ মুদ্রা প্রস্তুত কৰিছিল। এইসমূহ মুদ্রা সোণ, ৰূপ, তাম আৰু পিতল আদি বিভিন্ন ধাতুৰে নির্মাণ কৰা হৈছিল। মুদ্রাবোৰৰ এটা পিঠিত প্রবাদ আৰু বিভিন্ন বিশেষণৰ সৈতে ৰজাৰ নাম থকাৰ লগতে আনটো পিঠিত সংস্কৃত আৰু বাংলা ভাষাত শকাব্দত তাৰিখ উল্লেখ থাকে। কোচ শাসকসকলে মোগলসকলৰ সৈতে সন্ধি কৰাৰ পিছত টাংকা অর্থাৎ পূর্ণ মুদ্রা চাপ মাৰি প্রস্তুত কৰিব নোৱাৰা হৈ পৰে। কোচ মুদ্রাবোৰক শাসকসকলৰ নামৰ সমাপ্তিৰ প্রভাৱত নাৰায়ণী বুলি জনা গৈছিল।

কোচ আৰু মোগলসকলৰ বিভিন্ন ৰাজহুৱা কার্যৰ ঐতিহাসিক মূল্যই প্রচলিত সাহিত্যিক সমৃদ্ধিশালী কৰাৰ লগতে মুদ্রাৰ সমলে এক বিশ্বাসযোগ্য ইতিহাস লিখাত আমাক সহায় কৰে। কোচসকলৰ দিনত নির্মিত আটাইতকৈ গুৰুত্বপূর্ণ ভৱনৰ নিদর্শন হৈছে মন্দিৰসমূহ। প্রবাদ অনুসৰি বিশ্বসিংহৰ ওপৰত মা কামাখ্যাৰ বিশেষ আর্শীবাদ আছিল আৰু তেওঁৰ পুত্রসকলে নীলাচল পাহাৰৰ বুকুত মন্দিৰৰ পুনৰ নির্মাণ কৰিছিল। ৰঘূদেৱে দক্ষ শিল্পী শ্রীধৰৰ দ্বাৰা ১৫৮৩ খ্রীষ্টাব্দত হাজোৰ মণি পাহাৰত(মণিকূট) বিষ্ণু(বা হয়গ্রীৱ মাধৱ) মন্দিৰ নির্মাণ কৰাইছিল।

আহোম শাসকসকলৰ এক উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য আছিল তেওঁলোকে বহুতো ৰাজহুৱা কাম কৰিছিল। ৰুদ্র সিংহই ৰংপুৰত এখন ইটাৰে নির্মিত নির্মাণ গঢ় দিছিল। আনহাতে প্রমত্ত সিংহই গড়গাঁৱত নতুন ভৱন আৰু কলাসুলভ তোৰণৰ লগতে ৰংপুৰত ৰংঘৰ নির্মাণ কৰাইছিল। লগতে তেওঁ গুৱাহাটীত ৰুদ্রেশ্বৰ আৰু শুক্রেশ্বৰ মন্দিৰ নির্মাণ কৰাইছিল। হিন্দুত্ববাদৰ প্রভাৱৰ বাবে পৰৱর্তী সময়ৰ আহোমসকলৰ দিনত বহুসংখ্যক মন্দিৰ নির্মাণ কৰা হৈছিল। দেৱগাঁও আৰু বিশ্বনাথত শিৱ মন্দিৰ নির্মাণ কৰাইছিল প্রতাপ সিংহই। সেইদৰে গদাধৰ সিংহই উমানন্দ মন্দিৰ নির্মাণ কৰাইছিল।

মুছলমান চুলতানসকলৰ লগতে আন আন শাসকসকলৰ দিনত নির্মিত ধর্মীয় ভৱনৰ ৰূপত কেতবোৰ স্থাপত্যমূলক অৱশেষ পোৱা যায়। ইয়াৰ ভিতৰত অন্যতম হৈছে হাজোৰ সমীপৰ পোৱামক্কাত মুছলমান পীৰ চুলতান ঘিয়াছউদ্দিন আউলিয়াৰ স্মৃতিত নির্মিত ভৱন। শিখ গুৰু টেগ বাহাদুৰৰ ভ্রমণৰ পিছত দমদমাত গুৰুদ্বাৰ নির্মাণ কৰা হৈছিল।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ৬ ঃ খালী ঠাই পূৰণ কৰক—

ক) আটাইতকৈ পুৰণি মুদ্রাৰ নিদর্শন পোৱা যায়.....ৰ দিনত।

খ) কোচ মুদ্রাক.....বুলি জনা গৈছিল।

গ) ..... চুলতান ঘিয়াছউদ্দিন আউলিয়াৰ স্মৃতিত নির্মাণ কৰা হৈছিল।

ঘ) .....ৰংপুৰত ৰংঘৰ নির্মাণ কৰাইছিল।

ঙ) উমানন্দৰ মন্দিৰ নির্মাণ কৰাইছিল.....।

প্রশ্ন নং ৭ ঃ তলৰ প্রশ্নৰ উত্তৰ দিয়া—

ক) কোনখন লিপিৰ পৰা লাচিত বৰফুকনে মোগলক পৰাস্ত কৰাৰ কথা জানিব পাৰি?

.....

খ) আহোম লিপিত ব্যৱহাৰ কৰা লিপিৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰক।

.....

৫.৫ অধ্যায়টোৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

এই অধ্যায় অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- মধ্যযুগীয় অসমৰ ইতিহাসৰ বিষয়ে স্বদেশী আৰু বিদেশী বিদ্বানসকলে লিখা সমৃদ্ধিশালী সাহিত্যিক সমলৰ বিষযে বিস্তৃত তথ্য লাভ কৰিলে।
- মধ্যযুগীয় সময়ত শাসনাধিষ্ঠিত বংশসমূহৰ স্থাপত্যমূলক অৱশেষৰ বিষয়ে সমৃদ্ধ তথ্য লাভ কৰিলে
- তথ্যনির্ভৰ ইতিহাস লিখাৰ ক্ষেত্রত এইসমূহ সমলৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে বহুত কথাই জানিব পাৰিলে।

৫.৬ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

1) Barpujari, H.K. (2003): *The Comprehensive History of Assam,* Vol. II & III 2nd edn, Publication Board Assam, Guwahati.
2) Baruah, S.L., (1996): *A Comprehensive History of Assam,* Munshiram Manoharlal, Delhi.
3) Bhuyan, A.C., (1999): *Political History Assam,* Publication Board Assam, Vol. II & III 2nd edn, Guwahati.

৫.৭ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ টাই-আহোম ভাষা।

২ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ বংশাৱলীসমূহ আছিল বিভিন্ন ৰাজ্যৰ ৰাজকীয় পৰিয়াল আৰু উচ্চ বংশৰ অসমীয়া লোকসকলে পুৰুষানুক্রমে লিপিবদ্ধ কৰা তথ্য।

৩ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ আব্দুল হামিদ লাহৰী।

৪ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ ফতিয়াহ-ই-ইব্রিয়াহ।

৫ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ সন্তসকলৰ জীৱনী।

৬ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ খালী ঠাই পূৰণ কৰক-

ক) জয়ধ্বজ সিংহ।

খ) নাৰায়ণী।

গ) পোৱা মক্কা।

ঘ) প্রমত্ত সিংহ।

ঙ) গদাধৰ সিংহ।

৭নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ (ক) ফটাশিল শিলালিপি।

(খ) আহোম, দেৱনাগৰী আৰু অসমীয়া লিপি।

৫.৮ আৰ্হি প্রশ্ন

অতি চমু প্রশ্ন ঃ (প্রতিটো প্রশ্নৰ উত্তৰ ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত লিখক)

প্রশ্ন ১ ঃ ভূঞা বংশাৱলী কি বিষয়ৰ ওপৰত আধাৰিত?

প্রশ্ন ২ ঃ কোচ শাসকসকলে পূর্ণ মুদ্রা প্রস্তুত কৰিব নোৱাৰাৰ কাৰণ কি আছিল?

প্রশ্ন ৩ ঃ অসমৰ পদ্য বুৰঞ্জীত দুটা ছন্দোময় বিৱৰণী আছে। কি কি?

চমু প্রশ্ন ঃ (প্রতিটো প্রশ্নৰ উত্তৰ ১৫০টা শব্দৰ ভিতৰত লিখক)

প্রশ্ন ১ ঃ চমু টোকা লিখক—

ক) বুৰঞ্জী খ) কোচ স্মৃতিসৌধ গ)বৈষ্ণৱ সাহিত্য।

ৰচনাধর্মী প্রশ্ন ঃ (প্রতিটো প্রশ্নৰ উত্তৰ ৩০০-৫০০টা শব্দৰ ভিতৰত লিখক)

প্রশ্ন ১ ঃ মধ্যযুগীয় অসমৰ ইতিহাস লিখাৰ ক্ষেত্রত মুদ্রাগত সমলৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰক।

প্রশ্ন ২ ঃ মধ্যযুগীয় অসমৰ অধ্যয়নৰ ক্ষেত্রত বিদেশী সাহিত্যিক সমলৰ বিষয়ে বহলাই আলোচনা কৰক।

প্রশ্ন ৩ ঃ লিপিসমূহে মধ্যযুগীয় অসমৰ ধর্মীয় দিশৰ বিষয়ে কি তথ্য প্রদান কৰে? আলোচনা কৰক।

*** ***** ***